

Thessalia infelix quo tanto crimine tellus
 Læsisti superos, ut te tot mortibus unam,
 Tot scelorum facis premerent? quod sufficit eum,
 Inmemor ut donet belli tibi damna uictas?
 Quæ seges infecta surget non decolor herba?
 Quo non Romanos uiolabis uomere manes?
 Ante nouæ uenient acies, scelerisque secundo
 Praestabis nondum siccis hoc sanguine campos.
 Omnia maiorum uertamus busta licebit,
 Et stantes tumulos, & qui radice uetus
 Effudere suas, uictis compagibus, urnas:
 Plus cinerum Aemonia sulcis telluris aratur,
 Plurimæ ruricolis feriuntur dentibus ossa.
 Nullus ab Ema hio religasset littore funem
 Nauita, nec terram quisquam mouisset arator,
 Romani bustum populi: fugerentque coloni
 Umbrarum campos, gregibus dumeta carerent:
 Nullusque auderet pecori permittere pastor
 Vellere surgentem de nostris osib[us] herbam.
 Ac uelut impatiens hominum, uel solis iniqui
 Limite, uel glacie nuda, atque ignota iaceres,
 Si non prima nefas belli, sed sola tulisses.
 O' Superi, licet terras odisse nocentes,
 Quid totum premitis, quid totum absoluitis orbem?
 Hesperiae clades, & flebilis unda Pachyni,
 Et Mutina, & Leucas puros fecere Philippos.

M. A. N.

M. ANNAEI LVCANI

PHARSALIAE

LIBER VIII.

HAm super Herculeas fauces, nemorosaque Tære Thermopylas intelligit,
 Aemonia deserti petens dispendia sylue, que sunt por
 Cornipedè exhaustū cursu, stimulisq[ue] negantē tæ & claustra
 Magnus agens, incerta fugæ uestigia turbat, Thessaliæ.
 Implicitasque errore uias, pauet ille fragorem
 Motorum uentis nemorum, comitumque suorum,
 Qui post terga redit trepidum, laterique timentem
 Examinit, quanuis summo de culmine lapsus,
 Nondum uile sui pretium scit sanguinis esse,
 Sequitur, memor fati, tantæ mercedis habere
 Credit adhuc iugulum, quantum pro Cæsar is ipse
 Auulsa ceruice daret, deserta sequentem
 Non patitur tutis fatum celare latebris
 Clara uiri facies, multi Pharsalica castra
 Cum peterent, nondum fama prodente ruinæ,
 Occursu stupuere ducis, uertigine rerum
 Attoniti, cladiisque suæ uix ipse fidelis
 Autor erat, grauis est Magno quicunque malorum
 Testis adestr: cunctis ignotus gentibus esse
 Mallet, & obscurto tutus transire per orbem
 Nomine: sed longi poenas Portuna favoris
 Exigit à misero, quæ tanto pondere famæ
 Res premit aduersas, fatisque prioribus urget.
 Nunc festinatos numium sibi sensit honores,
 Actaque lauriferæ dannat Syllana iuentæ.
 Nunc & Corycias classes, & Pontica signa
 Deieclum meminisse piget, sic longius eum

Sententia,
Nemo mor-
talium felix,

D. Cyprian. Epist.
 ad Donat. Exigit
 penas pariter de
 potentiore sublimi-
 tac-

m 5

Destruit

Chaldaeos culture Deos, & Barbara sacra
 Parthorum famulus: quid cause obtenditur armis:
 Libertatis amor: miserum quid decipis orbem,
 Si seruire potes te, quem Romana regentem
 Horruit auditu, quem captos ducere Reges
 *Sulpitius legit Hyrcanis, Indoque à littore syluis,
 no quod car Deiectum fatis humil: m fractumque uidebit,
 mē non pā titur. Extollérque animos Latium uesperianus in orbem,
 Se simul, & Romam Pompeio supplice mensus,
 Nil animis, fatisq; tuis effabere dignum.
 Exigit ignorans Latie commercia lingue
 Parthorum conueriorū
 Ut lacrymus se Magne roges: patimurne pudoris
 Hoc uulnus, clades ut Parthia uindicet ante
 Hesperias, quam Roma suas: ciuilibus armis
 Elegit te nempe ducem: quid uulnera nostra
 In Scythicos spargus populos, cladēisque latenteis?
 Quid Parthos transire doces: solatia tanti
 Perdit Roma mali, nullos admittere Reges,
 Sed ciui seruire suo. iuuat ire per orbem
 Ducentem securas Romana in moenia gentes,
 Signaque ab Euphrate cum Crassis capta sequentem?
 Qui solus regum fato celante fauorem,
 Desuit Emathie, nunc tantas ille laceps
 Auditii uictoris opes: aut iungere fata
 Tecum, Magne, uoleat: non hec fiducia genti est.
 Parthorum natura.
 Omnis in Arctos populus quicunque pruiniſ
 Nasceatur, indomitus bellis, & mortis amator.
 Quicquid ad Eos tractus, mundique temporis
 Labitur, emollit gentes clementia coeli.
 Illic & laxas uestes, & fluxa uirorum
 Velamenta uides: Parthus per Medica rura,

Sarmat

Sarmaticos inter campos, effusaque plano
 Tigris arua solo, nulli superabilis hosti est
 Libertate fugi: sed non ubi terra tumebit,
 Aspera conseruet montis iuga, nec per opacis
 Bella geret tenebras incerto debilis arcu,
 Nec franget nando uiolenti uorticis amnem,
 Nec tota in pugna per fusus sanguine membra
 Exiget astiuum calido sub puluere solem.
 Non aries illus, non ulla est machina belli:
 Haud fossas implere ualent: Parthoque sequente
 Murus erit, quodcumque potest obstat sagittae.
 Pugna leuis, bellumque fugax, turmæq; uagantes,
 Et melior cessisse loco, quam pellere, miles.
 Illita tela dolis, nec Martem communis unquam
 Ausa pati uirtus, sed longè tendere neruos,
 Et quo ferre uelut permuttere uulnera uenit.
 Ensis habet uires, & gens, que cunque uirorum est,
 Bella gerit gladijs: nam Medos prælia prima
 Exarmant, uacuæq; iubent remeare pharetræ.
 Nulla manus illus, fiducia tota ueneni est.
 Credis, Magne, utros, quos in discrimina belli
 Cum ferro uenisse parum est: tentare pudendum
 Auxilium tanti est, toto diuisus ut orbe
 A terra moriare tua: tibi barbara tellus
 Incumbat, te parua tegant, ac uilia busta:
 Inuidiosa tamen, Crasso querente se pulcrum.
 Sed tua fors melior, quoniam mors ultima poena est,
 Non metuenda uirts. at non Cornelia lethum
 Infando sub rege timet. num barbara nobis
 Est ignota Venus? que ritu cœca ferarum
 Polluit innumeris leges, & foedera tede-

Lentulus
 Parthorum
 virtutē, quā
 Pompeius
 extulit, de-
 primit.

Sententia.

Bis nocui mundo, me pronuba duxit Erinnys,
 Crassus ille, Crassorumq; umbræ deuotaque manibus illis
 fuit Crassi. Assyrios in castra tuli ciuilia casus:
 filius, qui à Parthis in-
 terfectus est. A causa meliore deos. O maxime coniux,
 O thalamis indigne meis, hoc iuris habebat
 In tantum Fortuna caput: cur impia nupsi,
 Si miscrum factura fuit: nunc accipe poenas,
 Sed quas sponte luam: quò sit tibi mollius æquor
 Certa fides regum, totusq; paratior orbis,
 Sparge mari comitem mallem felicibus armis
 Dependisse caput: nunc clades denique lustra
 Magne tuas, ubiunque iaces ciuilibus armis
 Nostros ultra toros, ades hic, atque exige poenas
 Apostrophe Iulia crudelis, placataque pellice cæsa,
 ad Iuliam, Magno parce tuo, sic fata, iterumque refusa
 quā in odiū adducat. Coniugis in gremium, cunctorum lumina soluit
 In lacrymas, duri flectuntur pectora Magni,
 Siccāque Thessalie confundit lumina Lesbos.
 Mitylenæi Tunc Mitylenæum iam pleno littore uulgas
 ad littus, ho Affatur Magnum: si maxima gloria nobis
 norem Pom peio exhibi Semper erit tanti pignus seruasse mariti,
 turi concur- Tu quoque deuotos sacro tibi fædere muros
 runt, & eum Oramus, sociosque lares dignare, uel una
 alloquutur. Nocte tua: fac Magne locum, quem cuncta reuisent
 Secula, quem ueniens hospes Romanus adoret.
 Nulla tibi subeunda magis sunt mœnia uicto.
 Omnia uictoris possunt sperare fauorem:
 Hæc iam crimen habent. Quid, quod iacet insula ponto?
 Mitylenæi Ces̄ar eget ratibus? Procerum pars magna coibit
 sese totos Certa loci, noto reparandum est littore fatum,

Accipe

Accipe templorum cultus, aurumque deorum
 Accipe: si terris, si puppis ista iuuentus
 Aptior est, tota, quantum ualeat, utere Lesbo.
 Accipe: ne Cæsar rapiat, tu uictus habeto.
 Hoc solum crimen meritæ bene detrahe terre,
 Ne nostram uideare fidem, felixque secutus,
 Et damnasse miser, tali pietate uirorum
 Lætus, in aduersis & mundi nomine gaudens.
 Esse fidem, Nullum toto mihi, dixit, in orbe
 Gratius esse solum non paruo pignore uobis
 Ostendi: tenuit nostros hac obside Lesbos
 Adfectus: hic sacra domus: charique penates,
 Hic mihi Roma fuit: non ulla in littora puppim
 Ante dedi fugiens: scui cum Cæsar is iram
 Iam scirem meritam, seruata coniuge, Lesbon,
 Non ueritus tantam uenie committere uobis
 Materiam, sed iam satis est fecisse nocentes:
 Fata mihi totum mea sunt agitanda per orbem.

Heu nimium felix æterno nomine Lesbos,
 Siue doces populos, Regesque admittere Magnum,
 Seu præstas mihi sola fidem, nam querere certum est
 Fas quibus in terris, ubi sit scelus, accipe numen,
 Si quod adhuc mecum es, uotorum extrema meorum;
 Da similes Lesbo populos, qui Marte subactum
 Non intrare suos infesto Cesare portus,
 Non exire uentent. Dixit, moestamq; carinæ
 Imposuit comitem: cunctos mutare putares
 Tellurem, patriæq; solum: sic littore toto
 Plangitur, infeste tenduntur in æthera dextræ:
 Pompeiumque minus, cuius Fortuna dolorem
 Mouerat, ast illam, quam toto tempore belli

Pompeij ob
sequio deuo
nent.

Mitylenæo-
rum attende
in Pomp. pic
tatemi in his
verbis vtere,
Accipe.
Pompeij ad
Mitylenæos
fermo.

Abeunte cū
Cornelia pō
peio Mityle
næi cōtabue
runt.

Vt ciuem uidere suam, discedere cernens
 Ingemuit populus: quam uix si castra mariti
 Victoris peteret, siccis dimittere matres
 Epiphone- Iam poterant oculis: tanto deuinxit amore
 ma. Hos pudor, hos probitas, castique modestia uultus,
 Quod submissa nimis, nulligravis hospita turbae,
 Stantis adhuc fati uixit quasi coniuge uicto.
 Iam pelago medios Titan demissus ad ignes,
 Nec quibus abscondit, nec si quibus exerit orbem,
 Totus erat: uigiles Pompeij in pectore curae
 Nunc socias adeunt Romani foederis urbes,
 Et uarias regum mentes, nunc inuia mundi
 Arua super nimios soles, Austrumque iacentes:
 Sepe labor moestus curarum, odiumque futuri
 Proiecit fessos incerti pectoris aestus,

Nautam su- Rectoremque ratis de cunctis consulit astris,
 der syderum Vnde notet terras, que sit mensura secandi
 motu, alpe- Aequoris in celo, Syriam quo sidere seruet,
 & que per- Aut quotus in plaastro Libyam bene dirigat ignis.
 cotatur Pom peius.

Doctus ad hæc fatur taciti seruator Olympi:

Signifero que cunque fluunt labentia celo

*Id est, ubi *Nunquam stante polo miseros fallentia nautas
 nullus est lo Sidera non sequimur: sed quid non mergitur undis
 axis stabilis, Axis inoccidius gemina clarissimus Arcto,
 unde nauis Ille regit puppes. hic cum mihi semper in altum
 illa dirigi Surget, et instabit summis minor Ursa ceruchis,
 queat.

Bosphoron, et Scythie curuante littora pontum

Spectamus. quicquid descendit ab arbore summa

De Canopo Arctophylax propiorque mari Cynosura feretur,
 vide Plin.li. 2.ca. 70. Vi- In Syria portus tendit ratis. inde Canopos
 tri.lib. 9.c.7 Excipit australi celo contenta uagari,

Stella timens Borean: illa quoque perge sinistra,
 Trans Pharon, in medio tanget ratis equore Syrtes.
 Sed quò uela dari, quò nunc pede carbasu tendi
 Nostra iubet dubio contrà cui pectore Magnus
 Hoc solum toto, respondit, in aequora serua,
 Ut sit ab Emathis semper tua longius oris
 Puppis, et Hesperiam pelago, cceloque relinquas:
 Cetera da uenit: comitem, pignusque recepi
 Depositum: tunc certus eram que littora uellem,
 Nunc portum Fortuna dabit. Sic fatur: at ille
 Iusto uela modo pendentia cornibus equis
 Torsit, et in leuum puppim dedit, utque secaret
 Quas* Asinæ cautes, et quas Chios asperat undas,
 Hos dedit in proram, tenet hos in pupperudentes.
 Aequora senserunt motus, aliterque secente
 Iam pelagus rostro, nec idem spectante carina,
 Mutauere sonum. non sic moderator equorum,
 Dexteriore rota, leuum cum circuit axem,
 Cogit inoffense currus accedere metæ.

Ostendit terras Titan, et sidera texit:
 Sparsus ab Emathia fugit quicunque procella,
 Assequitur Magnum: primusque à littore Lesbi
 Occurrit natus, procerum mox turba fidelis.
 Nam neque deicto fatis, acieq; fugato
 Abstulerat Magno reges fortuna ministros:
 Terrarum dominos, et sceptra Eoa tenentes
 Exul habet comites. iubet ire in deuia mundi
 Deiotarum, qui sparsa uestigia legit.
 Quando, ait, Emathis amissus cladibus orbis
 Quod Romanus erat, superst fidissime regum
 Eoam tentare fidem, populosque bibentes

Popeius nau
tam monet,
vt ab Italia
& Thessalia
nauigatione
arceat.

*Asie legit
Glareanus.
alias Psyrie

Armenia re
gem signifi-
cat.

Euphraten, & adhuc securum à Cesare Tigrim:
 Nec pīgeat Magno querentem fata remotas
 Medorum penetrare domos, Scythicōsque recessus,
 *motare le - Et totum *mutare diem, uocēsque superbo
 git. Sabelli- Arsacide perferre meas: Si fœderā uobis
 cus. Prisca manent, mīhi per Latium iurata Tonantem,
 Per ueſtros aſtricta magos, implete pharetras,
 Armeniōsque arcus Gericis intendite neruis:
 Si uos ò Parthi, peterem cūm Caſpia clauſtra,
 Alani, Scy-
 thiæ populi. Et ſequerer duros æterni Martis Alanos,
 Passus Achemenijs late decurrere campis,
 In tutam trepidos nunquam Babylona coēgi,
 Cyrus rex Arua ſuper Cyri, Chaldaeique ultima regni,
 Persarum. Quà rapidus Ganges, & quà Niseus Hydaspes
 Accedunt pelago Phœbi ſurgentis ab igne,
 Iam propior, quām Persis eram: tamen omnia uincens.
 Sustinui noſtriſ uos tantum drefſe triumphis,
 Solusque ē numero regum telluris Eoꝝ
 Ex æquo me Parthus adit, nec munere Magni
 Stant ſemel Arsacide. Quis enim poſt uulnera cladiſ
 Aſſyriæ, iuſtas Latij compescuit iras?
 Tot meritis obſtricta meiſ, nunc Parthia ruptis
 Excedat clauſtris uetitam per ſecula ripam,
 Zeugmāque Pelleum, Pompeio uincite Parthi,
 Vinci Roma ualeſ, regem parere iubenti
 Ardua non piguit, poſſiſque inſignibus aule
 *ruptos Egreditur famuli raptos induſ amictus.
 Deiotarus mutato habi
 tu, populos ad Pompeiū vocat. In dukiſtrutum eſt mopeſ ſimulare tyranno.
 Quanto iugur mundi domini ſecurius æuum
 Verus pauper agit! dimiſſo in littore rege,
 Ipſe per Larie ſcopulos, Ephesumq; relinquent,

Et placidi Colophona maris, ſpumantia parue
 Radit ſaxa Sami, ſpirat de littore *Coo
 Aura fluens, Gridon inde fugit, clarāque relinquit
 Sole Rhodon, magnōsque ſinus Telmesidos unde
 Compensat: medio pelago Phamphylia puppi
 Occurrit tellus: nec ſe committere muris
 Aſus adhuc illis, te primum parua Phaselis
 Magnus adit. nam te mutui uetat incola rarus,
 Exhaustæq; domus populis, maiorque carine,
 Quam tua turba fuit. Tendens hinc carba ſa rursus
 Iam Taurum, Taurōque uidet Dipsonta cadentem.
 Credret hoc Magnus, pacem cūm preſtitit undis
 Et ſibi conſultum? Cilicum per littora tutus
 Parua puppe fugit: ſequitur pars magna Senatus
 Ad proſigum collecta ducem: paruisque *Synedris,
 Quo portu, mitti que rates, recipitque Selinus
 In Procerum cœtu. Tandem moſta ora reſoluit
 Vocibus his Magnus: Comites bellique fugaeq;
 Atque inſtar patriæ quanuſ in littore nude
 In Cilicu terra nullis circumdatuſ armis
 Conſultem, rebusque nouis exordia queram,
 Ingenteis preſtate animos: non omnis in aruis
 Emathijs cecidit, nec ſic mea ſata premuntur,
 Ut nequeam reſeuare caput, cladesque receptas
 Excutere. an Libycæ Marium potuere ruine
 Erigere in fasces, plenis & reddere fastis:
 Me preſſum leuiore manu Fortuna tenebit?
 Mille meæ Graio uoluuntur in æquore puppes,
 Mille duces: pharsit potius Pharsalia noſtras,
 Quām ſubvertit opes, ſed me uel ſola tueri
 Fama potest rerum, toto quaſ geſsimus orbe,

Pompeij na-
 vigatio.

*Eoo

Diplas Cili-
 cæ fluuius.

*Celendris

Pompeij ora-
 tio Celendris
 habita.

A minori.

Et nomen, quod mundus amat, uos pendite regna
 Viribus, atque fide, Libyen, Parthosque, Pharónque,
 Quem nam Romanus deceat succurrere rebus.
 Ast ego curarum proceres, arcana mearum
 Exprimam, mentisque meae quò pondera uergant.
 Aetas Niliaci nobis suspecta tyranni est:
 Ardua quippe fides robustos exigit annos.

*Iube regis

Numidie.

Nanque memor generis Carthaginis impia proles
 Imminet Hesperie, muliusque in pectore uano est
 Annibal, obliquo maculat qui sanguine regnum,
 Et Numidas contingit: uos: iam supplice Varo
 Intumuit, uiditque loco Romana secundo.
 Quare agite, Eoum comites properemus in orbem,
 Diuidit Euphrates ingentem gurgite mundum,
 Caspi, que immensos seducunt claustra recessus,
 Et polus Aſſyrias alter noctesque, diesque
 Vertit, & abruptum est nostro mare discolor unda,
 Oceanusque suus, regnandi sola uoluptas.
 Celsior in campis sonipes, & fortior arcus,
 Nec puer aut senior lethales tendere neruos
 Segnis, & à nulla mors est incerta sagitta.

Parthi primi

Alexandrum

Magnum vi-

cerunt

Primi Pelleas arcu frēgere Sarissas,
 Bactraque Medorum sedem, murisque superbam
 Assyrias Babylon domos, nec pila timentur
 Nostra nimis Parthis, audēntque in bella uenire,
 Experti scythicas, Crasso pereunte, sagittas.
 Spicula nec solo spargunt fidentia ferro
 Stridula, sed multo saturantur tela ueneno:
 Vulnera parua no-ent, fatūmque in sanguine summo est.

Votum.

O' utinam non tanta mihi fiducia sēuis

Effet

Effet in Arsacidis: fatis nimis emula nostris
 Fata mouent Medos, multūmque in gente deorum est.
 Effundam populos alia tellure reuulsos,
 Excitosque suis immittam sedibus ortus.
 Quod si nos Boa fides, & Barbarea fallunt
 Fœdera, uulgati supra commercia mundi
 Naufragium Fortuna ferat: non regna precabor,
 Quæ feci, sed magna feram solatia mortis
 Orbe iacens alio: uihil hæc in membra cruentæ,
 Nil socerum fecisse piè: sed cuncta reuoluens
 Vitæ fata meæ, semper uenerabilis illa
 Orbis parte sui: quantus Meotida supra!
 Quantus apud Tanaim toto conspectus in ortu!
 Quas magis in terras nostrum felicibus actis
 Nomen abit, aut underedit maiore triumpho?

Roma faue coepitis: quid enim tibi letius unquam
 Præstiterint superi, quam si ciuilia Partho
 Milite bella geras: tantam consumere gentem,
 Et nostris misere malis? Cum Cæsaris arma
 Concurrant Medis, aut me Fortuna necesse est
 Vindicet, aut Crassum: sic fatus, murmure sensit
 Consilium damnasse uiros: quos Lentulus omnis
 Virtutis stimulus, & nobilitate dolendi
 Precepit, dignasque tulit modo Consule uoces.

Siccime Thessalice mentem frēgere ruine?
 Una ditis mundi damnavit fata: secundum
 Enathiam lis tanta da: ur: iacet omne cruentæ
 Vulneris auxilium: solos tibi, Magne, reliquit
 Parthorum fortuna pedes: quid transfuga mundi
 Terrarum totos tractus, coelumque perosus,
 Aduersosque polos, alienaque sydera queris

Apostrophe.

Lentulus ar-
 gumētis cō-
 trariis suader
 Aegyptum
 esse peten-
 dam.

Chaldaeos culture Deos, & Barbara sacra
 Parthorum famulus: quid cause obtenditur armis:
 Libertatis amor: miserum quid decipis orbem,
 Si seruire potes te, quem Romana regentem
 Horruit auditu, quem captos ducere Reges
 *Sulpitius legit Hyrcanis, Indoque à littore syluis,
 no quod car Deiectum fatis humil: m fractumque uidebit,
 mē non pā titur. Extollérque animos Latium uesperianus in orbem,
 Se simul, & Romam Pompeio supplice mensus,
 Nil animis, fatisq; tuis effabere dignum.
 Exigit ignorans Latie commercia lingue
 Parthorum conueriorū
 Ut lacrymus se Magne roges: patimurne pudoris
 Hoc uulnus, clades ut Parthia uindicet ante
 Hesperias, quam Roma suas: ciuilibus armis
 Elegit te nempe ducem: quid uulnera nostra
 In Scythicos spargus populos, cladēisque latenteis?
 Quid Parthos transire doces: solatia tanti
 Perdit Roma mali, nullos admittere Reges,
 Sed ciui seruire suo. iuuat ire per orbem
 Ducentem securas Romana in moenia gentes,
 Signaque ab Euphrate cum Crassis capta sequentem?
 Qui solus regum fato celante fauorem,
 Desuit Emathie, nunc tantas ille laceps
 Auditii uictoris opes: aut iungere fata
 Tecum, Magne, uoleat: non hec fiducia genti est.
 Parthorum natura.
 Omnis in Arctos populus quicunque pruiniſ
 Nasceatur, indomitus bellis, & mortis amator.
 Quicquid ad Eos tractus, mundique temporis
 Labitur, emollit gentes clementia coeli.
 Illic & laxas uestes, & fluxa uirorum
 Velamenta uides: Parthus per Medica rura,

Sarmat

Sarmaticos inter campos, effusaque plano
 Tigris arua solo, nulli superabilis hosti est
 Libertate fugi: sed non ubi terra tumebit,
 Aspera conseruet montis iuga, nec per opacis
 Bella geret tenebras incerto debilis arcu,
 Nec franget nando uiolenti uorticis amnem,
 Nec tota in pugna per fusus sanguine membra
 Exiget astiuum calido sub puluere solem.
 Non aries illus, non ulla est machina belli:
 Haud fossas implere ualent: Parthoque sequente
 Murus erit, quodcumque potest obstat sagittae.
 Pugna leuis, bellumque fugax, turmæq; uagantes,
 Et melior cessisse loco, quam pellere, miles.
 Illita tela dolis, nec Martem communis unquam
 Ausa pati uirtus, sed longè tendere neruos,
 Et quo ferre uelut permuttere uulnera uenit.
 Ensis habet uires, & gens, que cunque uirorum est,
 Bella gerit gladijs: nam Medos prælia prima
 Exarmant, uacuæq; iubent remeare pharetræ.
 Nulla manus illus, fiducia tota ueneni est.
 Credis, Magne, utros, quos in discrimina belli
 Cum ferro uenisse parum est: tentare pudendum
 Auxilium tanti est, toto diuisus ut orbe
 A terra moriare tua: tibi barbara tellus
 Incumbat, te parua tegant, ac uilia busta:
 Inuidiosa tamen, Crasso querente se pulcrum.
 Sed tua fors melior, quoniam mors ultima poena est,
 Non metuenda uirts. at non Cornelia lethum
 Infando sub rege timet. num barbara nobis
 Est ignota Venus? que ritu cœca ferarum
 Polluit innumeris leges, & foedera tede-

Lentulus
 Parthorum
 virtutē, quā
 Pompeius
 extulit, de-
 primit.

Sententia.

Coniugibus, thalamique patent secreta nefandi.
 Inter mille nurus epulis usana, meroque
 audet Regia, non ullis exceptos legibus horret
 Concubitus tot fœminis complexibus unum
 laxat Non lassat nox tota marem iacuere sorores
 In fratrum thalamis, sacrataque pignora matrum.
 Donat apud gentes sceleris non sponte peracti
 Oedipodionas infelix fabula Thebas.
 Parthorum dominus quoties sic sanguine misto
 Nasceatur Arsaces! cui fas implere parentem,
 Quid rear esse nefas? proles tam clara Metelli
 Stabat Barbarico coniux millesima lecto.
 Quanquam non ulli plus regia, Magne, uacabit
 Seuitia stimulata Venus, titulisque uirorum.
 Nam quo plura iuuent Parthum portenta, fuisse
 Hanc sciet & Crassi: ceu pridem debita fatis
 Assyrijs, trahitur clavis captiuæ uetus.
 Hæreat Eo, e uulnus miserabile sortis:
 Non solùm auxilium funesto à rege petisse,
 Sed gesisse prius bellum ciuile pudebit.
 Bellum cum Parthis opta Nam quod apud populos crimen socerique, tuumque
 dum potius, Maius erit, quam quod uobis miscentibus arma,
 quam fœ- Crassorum vindicta perit? incurrere cuncti
 Debuerant in Bactra duces, & nequa uacent
 Arma, uel Arctoum Dacis, Rhenique cateruis
 Imperij nudare latus, dum perfida Susis
 In tumulos prolapsa ducum, Babylonique iacent.
 Assyriæ paci finem, Fortuna, precamur.
 Et si Thessalie bellum ciuile peractum est,
 Ad Parthos, qui uicit eat, gens unica mundi est

De

De qua Cæsareis possum gaudere trium phis.
 Non tibi, cum primum gelidum transibit Araxem,
 Umbra senis mœsti Scythicis confixa sagittis
 Ingerat has uoces? Tu quem post funera nostra
 Ultorem cinerum nude sperauimus umbre,
 Ad fædus, pacemque uenis? tunc plurima cladis
 Occurrent monumenta tibi: que mœnia truncis
 Lustrarunt ceruice duces, ubi nomina tanta
 Obruit Euphrates, & nostra cadauerat Tigris
 Detulit in terras, ac reddidit, ire per ista
 Si potes, in media socerum quoque Magne sedentem
 Thessalia placare potes, quin respicis orbem
 Romanum: si regna times projecta sub Austro
 In fidumque tubam, petimus Pharon, aruaque Lagi.
 Syrtibus hinc Libycis tutus est Aegyptus: at inde
 Gurgite septeno rapidus mare sum mount amnis,
 Terra suis contenta bonis, non indigat mercis,
 Aut iouis: in solo tanta est fiducia Nilo.
 Sceptra puer Ptolemeus habet tibi debita Magne,
 Tutelle commissa tue, quis nominis umbram
 Horreat? innocua est ætas, nec iuria fidemque,
 Respectumque deum ueteris speraueris aule.
 Nil pudet assuetos sceptris mitissima fors est,
Regnum sub rege novo. Non plura locutus
 Impulsi, huic animos: quantum spes ultima rerum
 Libertatis habet! uicta est sententia Magni.
 Tunc Cilicum liquere solum, Cyproque citatas
 Immiserè rates, nullas cui prætulit aras
 Unde diua memor Paphie si numina nasci
Credimus, aut quenquam has est cœpisse deorum.
 Hæc ubi deseruit Pompeius littora, totos

Crassi peri-
phrasis.Prolopo-
pœia umbrae
Crassi Pom-
peium allo-
quentis.Popeio con-
silio dat.Nilus septem-
geminus.Ptolemaeus
at te puer.Pompeius
Lentuli ora-
tione persua-
sus, Cyprus
nauigat.notagru 3
Emenus more Thessal
gi dubitet
eis falsim
meritis inceptiorum